

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג

שיעור זה מוקדש לזכר יחזקאל שרגא בן דוד יצחק ברכפלד

התגלות המלאך לאשת מנוח

1.

השופט	תגובת ה' לזעקת העם
עתניאל בן קנז	וַיַּעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' וַיִּקָּם ה' מוֹשִׁיעַ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹשִׁיעֵם אֶת עֲתַנְיָאֵל בֶּן קִנְז (ג'), (ט)
אהוד בן גרא	וַיַּעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' וַיִּקָּם ה' לָהֶם מוֹשִׁיעַ אֶת אַהוּד בֶּן גֵּרָא בֶּן הִימְנִי (ג'), (טו)
דבורה	וַיַּעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'... וַדְּבֹרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֲשֶׁת לְפִידוֹת הִיא שִׁפְטָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַהִיא (ד', ג-ד)
גדעון	(ז) וַיְהִי כִּי זָעְקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' עַל אֲדוֹת מִדְיָן: (ח) וַיִּשְׁלַח ה' אִישׁ נְבִיא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲנֹכִי הָעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאָצִיא אֶתְכֶם מִבֵּית עַבְדִּים: (ט) וְאָצֵל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד כָּל לְחָצִיקְכֶם וְאֶגְרֹשׁ אוֹתְכֶם מִפְּנֵיכֶם וְאֶתְּנָה לָכֶם אֶת אֲרָצָם: (י) וְאָמַרְה לָכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִירָאוּ אֶת אֱלֹהֵי הָאֲמָרִי אֲשֶׁר אַתֶּם יוֹשְׁבִים בְּאֲרָצָם וְלֹא שִׁמְעֶתֶם בְּקוֹלִי: (ו', ז-ז)
יפתח	(י) וַיַּעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' לֵאמֹר חֲטֵאנוּ לָךְ וְכִי עֲזַבְנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ וְנַעֲבֹד אֶת הַבְּעָלִים: (יא) וַיֹּאמֶר ה' אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא מִמִּצְרַיִם וּמִן הָאֲמָרִי וּמִן בְּנֵי עַמּוֹן וּמִן פְּלִשְׁתִּים: (יב) וְצִידוֹנִים וְעַמְלָק וְעַמּוֹן לְחָצוּ אֶתְכֶם וַתַּעֲבֹדוּ אוֹתָם וְאֹשִׁיעָה אֶתְכֶם מִיָּדָם: (יג) וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אוֹתִי וַתַּעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים לָכֵן לֹא אוֹסִיף לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: (יד) לָכֵן וַיַּעֲקוּ אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בַּחֲרִיתֶם בָּם הִמָּה יוֹשִׁיעוּ לָכֶם בְּעֵת צָרְתְּכֶם: (י', י-יד)
שמשון	וַיִּסְפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּתְּנֵם ה' בְּיַד פְּלִשְׁתִּים אֲרֻבָּעִים שָׁנָה: (י"ג, א)

2. תלמוד בבלי מסכת נזיר דף ד עמוד ב:

דתניא, ר' יהודה אומר: נזיר שמשון מותר ליטמא למתים, שכן מצינו בשמשון שנטמא... ומנלן דאיטמי למתים? אילימא מדכתיב 'בלחי החמור הכיתי אלף איש', דילמא גרווי גרי בהו ולא נגע בהו?... אלא גמרא גמירי לה.

3.

הולדת שמשון (שופטים י"ג)	הולדת שמואל (ש"מ"א א')
(ב) וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִצִּדְקָה מִמִּשְׁפַּחַת הַדְּנִי וְשָׁמוּ מְנוּחַ	(א) וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן הַרְמְתִּים צוֹפִים מֵהָר אֶפְרַיִם וְשָׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶּן יִרְחָם בֶּן אֱלִיהוּא בֶּן תַּחוּ בֶּן צוּף אֶפְרַתִּי:
וְאִשְׁתּוֹ עָקְרָה וְלֹא יָלְדָה:	(ב) וּלְחָנָה אִין יָלְדִים:
(ג) וַיֵּרָא מְלָאךְ ה' אֶל הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִנֵּה נָא אֶת עָקְרָה וְלֹא יָלְדָת וְהָרִית וְיָלְדָת בֶּן:	(י) וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה' וּבִכְה תִבְכֶּה:

(יא) וַתֵּדֶר נָדָר וַתֹּאמֶר ה' צָבָאוֹת אִם רָאָה תִּרְאֶה בְּעֵינִי אֶמְתֵּךְ וּזְכַרְתִּנִּי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֶמְתְּךָ וְנִתְּתָה לְאֶמְתְּךָ זֶרַע אֲנָשִׁים וְנִתְּתִיו לָהּ כָּל יְמֵי חַיֶּי וּמִוְרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ:	(ה) כִּי הִנֵּךְ הָרָה וְיִלְדֶת בֶּן וּמִוְרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ כִּי נָזִיר אֱלֹהִים יִהְיֶה הַנֶּעֱר מִן הַבֶּטֶן
(ב', א) וַתִּתְּפַלֵּל חַנָּה וַתֹּאמֶר עֲלֵךְ לִבִּי בַּה' רָמָה קִרְנִי בַּה' רָחֵב פִּי עַל אוֹיְבֵי כִּי שְׂמִיחָתִי בִישׁוּעָתְךָ:	

מנוח (שופטים י"ג)	גדעון (שופטים ו')
(טו) וַיֹּאמֶר מְנוּחַ אֶל מִלְכָּה ה' נַעֲרָה נָא אוֹתָךְ וְנַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ גְּדִי עֲזִים: (טז) וַיֹּאמֶר מִלְכָּה ה' אֶל מְנוּחַ אִם תַּעֲצֹרֶנִי לֹא אֶכֶל בְּלַחֲמֶךָ וְאִם תַּעֲשֶׂה עִלָּה לָהּ תַעֲלֶנָּה כִּי לֹא יָדַע מְנוּחַ כִּי מִלְכָּה ה' הוּא:	(יז) וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ אִם נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וַעֲשִׂיתָ לִּי אוֹת שְׂאֵתָה מִדְּבַר עָמִי: (יח) אֵל נָא תִמַּשׁ מִזֶּה עַד בָּאִי אֵלֶיךָ וְהִצָּאתִי אֶת מִנְחָתִי וְהִנַּחְתִּי לְפָנֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֲשֹׁב עַד שׁוּבֶךָ:
(יט) וַיִּקַּח מְנוּחַ אֶת גְּדִי הָעֲזִים וְאֶת הַמִּנְחָה וַיַּעַל עַל הַצּוּר	(יט) וַגְּדַעוֹן בָּא וַיַּעַשׂ גְּדִי עֲזִים וְאִיפַת קֶמַח מִצּוֹת הַבָּשָׂר שֵׁם בְּסַל וְהַמֶּרְק שֵׁם בְּפִרְוֹר וַיּוֹצֵא אֱלֹוֹ אֶל תַּחַת הָאֵלֶּה וַיִּגַּשׁ: (כ) וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ מִלְכָּה הָאֱלֹהִים קַח אֶת הַבָּשָׂר וְאֶת הַמִּצּוֹת וְהִנַּח אֶל הַסֵּלַע הַלְזוּ וְאֶת הַמֶּרְק שְׁפוּךְ וַיַּעַשׂ כֵּן:
(כ) וַיְהִי בַעֲלוֹת הַלֵּהב מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ הַשְּׁמִימָה וַיַּעַל מִלְכָּה ה' בְּלֵהַב הַמִּזְבֵּחַ...	(כא) וַיִּשְׁלַח מִלְכָּה ה' אֶת קֶצֶה הַמְּשַׁעֲנֶת אֲשֶׁר בִּידּוֹ וַיִּגַּע בַּבָּשָׂר וּבַמִּצּוֹת וַתַּעַל הָאֵשׁ מִן הַצּוּר וַתֹּאכַל אֶת הַבָּשָׂר וְאֶת הַמִּצּוֹת וּמִלְכָּה ה' הִלֵּךְ מֵעֵינָיו:
(כב) וַיֹּאמֶר מְנוּחַ אֶל אִשְׁתּוֹ מוֹת נָמוּת כִּי אֱלֹהִים רָאִינוּ: (כג) וַתֹּאמֶר לוֹ אִשְׁתּוֹ לוֹ חֲפִץ ה' לְהַמִּיתָנוּ לֹא לָקַח מִיָּדֵינוּ עִלָּה וּמִנְחָה וְלֹא הִרְאָנוּ אֶת כָּל אֱלֹה וַיִּכְעַת לֹא הִשְׁמִיעֵנוּ כָּזָאת:	(כב) וַיִּרְא גְּדַעוֹן כִּי מִלְכָּה ה' הוּא וַיֹּאמֶר גְּדַעוֹן אָהָה אֲדֹנִי ה' כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי מִלְכָּה ה' פָּנִים אֶל פָּנִים: (כג) וַיֹּאמֶר לוֹ ה' שְׁלוֹם לָךְ אֵל תִּירָא לֹא תָמוּת:
(כא) וְלֹא יָסַף עוֹד מִלְכָּה ה' לְהִרְאֶה אֶל מְנוּחַ וְאֶל אִשְׁתּוֹ אִזּוֹ יָדַע מְנוּחַ כִּי מִלְכָּה ה' הוּא:	(כה) וַיְהִי בַלִּילָה הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ ה' קַח אֶת פֶּר הַשּׁוֹר אֲשֶׁר לְאַבְדֶּךָ וּפֶר הַשְּׁנִי שִׁבְעַת שָׁנִים וְהִרְסֵת אֶת מִזְבֵּחַ הַבַּעַל אֲשֶׁר לְאַבְדֶּךָ וְאֶת הָאִשְׁרָה אֲשֶׁר עָלָיו תִּכְרֹת: